

MARNÓ JÁNOS (1949) Budapest

MARNÓ JÁNOS

Vadkacsák

Délben ebéd, nyolckor hozzák
 a reggelit, a nyári ég,
 a nyári égbolt kint reked,
 kint a rigók és a verebek,
 és a többi, miből épp elegend.
 Mindennap egy fejjel közelebb
 az enyészethez s az anyászattól
 messzebb, a vizit viszont tolódik,
 nosza, föltápáskodsz a kacsához.
Képeslap Ibsennek. Egy fejjel
 aztán megint lejjebb – közben
 betolnak egy új beteget,
 utána leng az ajtó sokáig.
A vén kútmérgező. Pedig
 semmi nem vonz a skandinávokhoz,
 Lábfejed is mostanra két fejjel
 magasabban a fejedhez képest.
 A kábelekkel mindamellet
 elboldogulsz, ráfordulsz egy kötegre
 az oldaladdal, és értekezel
 magadban az émelygésről mint
 a belek szédüléséről. Mintha
 szemgolyóidat gurítanád szét
 a tápcsatornáid s a két füled
 labirintusába. Hús-vér
 kísértetekkel kísérletezel,
 egy-egy fejjel mindig lejjebb.
 és megint lejjebb, ahogy a versek
 is a próza mocsarában erjednek
 meg (borús, fülledt melegben
 sebesebben, vagy fürgébben, ha így
 tetszetősebb). Igen ám, csakhogy
 melyik beteg érdemel több
 figyelmet: a próza vagy a vers?
 És a vers már eleve gyászvers
 legyen? A mocsárban kinyíló
 sárga bibés, sötétlilás, vastag szírmű,
 bordó kehely? (Ezt álmodtam volna
 meg az éjjel?) A vizitből ma már,
 úgy tűnik, semmi sem lesz, itt
 rohadhat az ember még egy
 napot fölöslegesen, még egy
 halom fejjel lejjebb, még mérgesebb
 viszonyban a nővérekkel. A két
 éjszakással, akik északról jöttek,
 és ABBÁT hallgatnak, az egyik
 gyerekököllyi konttyal a feje
 búbján, a másik, a zömök, széttúrt
 szénaboglyát tapasztva lapos
 tarkójához a lucskos szalma
 színében fürdő hajából.

„Ne csak beszélj, kiszéld is”

H-nak, H-tól

H meséli telefonban az álmát,
 kihangosítom, hogy egy szava se
 menjen veszendőbe, ha esetleg
 annyira felerősödne közben a kinti
 gépjárműforgalom zaja. Ifjan még
 nagyon élveztem a fiatalon
 meghalt Fassbinder filmjeiben a hosszabb
 telefonbeszélgetéseket túl-
 harsogó repülőgép-robajlást, bírtam,
 hogy ilyen és ehhez hasonló effektusokkal
 sokkolja a néző figyelmét, de hát
 mikor is volt ez, talán a múlt század
 hetvenes éveinek a vége felé,
 amikor legfőljebb a csúcstechnika
 szakemberei és megszállottjai
 számoltak a digitális forradalom
 robbanásával és a mobiltelefon
 minden korábbi járványt túlszárnyaló
 szétterjedésével. Egyedül vagyok
 az ismerőseim között, akinek nincs
 saját mobilja, így H is csupán a fele-
 ségem okostelefonján találhatott meg.
 Fölvettem a hívását, mivel a feleségem
 az előszobában és a konyhában
 porszívózott éppen. Visszatérve a vers
 jelen idejére, H az álma első rém-
 felét taglalja a rá jellemző kimértséggel
 és alaposággal, hogy álmában egyszer csak
 annyi mondanivalója támadt, és
 olyan hirtelen, hogy ideje sem maradt
 kinyitnia a száját, mert még előbb a fél
 orcáját kirobbantotta a túlfajtott
 mondanivaló, ahhoz hasonlóan,
 ahogy a *Breaking Bad* című, igényes
 tévésorozat egyik kulcsfigurájának,
 Gustavo arcának, sőt a fejének
 robban le a nagyobbik fele. Ha nem csal
 a vizuális emlélkézetem. H-nak
 persze nem említettem ezt a hasonlóságot,
 nehogy megint a szememre vethesse
 részvétlenségemet – mert ekkor még mit sem
 sejtettem álmának a másik feléről,
 arról, amitől eufóriás kedvvel nyílt rá
 a szeme a való világra. Vicc-e vagy sem,
 hadd tegyem hozzá, nem a nekem való
 világra, hanem amit általában nevez való
 világnak a közvélemény. A benne
 történeteket pedig ételszerűnek ítéli vagy élet-
 szerűtlennek. H álma ételszerűtlen

(és nem életellenes, mint az álom első fele)
fordulatot vett a robbanás után;
valahonnan egy teljes méretű
öltözőtükör került elébe, s a tükörben
távrolról sem az a nő nézett vele szembe,
akinek kirobbant a fél arca a temérdek
felgyülemlett mondanivalótól, hanem
egy szelid, békés tekintetű indián lány
látványában adatott meg magára
ismernie, akinek gyönyörű, dús fekete
haja a derekáig ért, mint gyermek-
korában a saját szőke haja, ahogy már-már
a padlót seperte. És H onnan emelte
fel ismét a tekintetét az indián lány
arcára, a padlóról, hogy végre rá-
ismerjen a saját kirobbant arca felére,
mely az indián szépség arcbrőn
finoman tetovált képírásjegyek
révén vált olvashatóvá. H néhány évvel
ezelőtt valóban megismerkedett több
indián lánnyal és asszonnal Chilében,
ahol két hétig tartózkodott egy konferencia
ürügyén, és amit már ott akkor és azóta is
álmai földjének tekint. A chilei tájat és
klímát, a valószerűtlen bensőségességet,
amiben részesülhetett ott két héten
keresztül. Végül rákérdeztem, hogy ezt
az álmát elmesélte-e a pszichológusának
is, s ha igen, hogyan reagált rá az
az ember. H azt felelte, viccesen, freudi
szóviccel kommentálta terapeutája
a robbanásig felgyűlt mondanivalót,
amit nem sikerült H-nak idejében ki-
beszélnie. A vicc tehát nagyjából így
szólhatott: H álmában a beszélést szó-
szerint értvén, be-szélt magában, a belégzett
levegővel együtt be-szélt, ahelyett, hogy
legalább ilyen gonddal ki-szélt is volna,
Ahelyett hát, hogy a mondanivalójához
gyűjtötte gonddal a be-szélhetnéket,
fújhatta volna mindjárt a magáét,
melyen a szakember azt érti,
amin a páceiense már úgyis túl van.

